

O alte Burschenherrlichkeit. . .

ÜLIÕPILASTE ELUST JA OLMEST
KEISERLIKUS TARTU ÜLIKOO LIS
1802–1917

Koostanud ja kirjutanud
HILLAR PALAMETS

SISUKORD

Saateks	7	
Juured ulatuvad keskaega	9	Ohtlik eeskuju Saksamaalt 77
Ülikoolide kujunemine Euroopas	9	Korporatsioonide põhimõtte jääb peale 79
Keskaegse ülikooli korraldus	13	Vaba aja veetmisest 83
Üliõpilaseks saamine	14	Mussed ja ballid 85
Õpetamine ja õppimine	17	Üliõpilaspoeet Jazõkov 87
Kolleegiumid ja bursad	19	
Üliõpilaselu aineiline külg	22	Aga kord oli siis kõva 91
Universiteedi ja linna suhted	25	Üliõpilaste käitumisreeglid 91
Vein, õlu ja naised	27	Väärtegu viis kartserisse 93
Vagandid ja nende laulud	30	Tudengid saavad mundrid 101
„Gaudeamus igitur...”	34	Pedellid, hüütud ka puudlininadeks 103
Rändav üliõpilane	37	<i>Pereat</i> Bulgarinile 107
Ülikoolid Rootsi kuningriigis	39	
Ainulaadne kogu tsaaririigis	43	Ülikoolilinn Dorpat-Derpt-Tartu 111
Ülikoolide rajamine tsaaririigis	43	Emajõelinna ilmest ja olmest 111
G. F. Parrotist saab rektor	46	Tartu 1820. aastate II poolel 112
Rektorid ja kuraatorid	50	„Õpetatud linnake” Tartu 114
Kirjanikust kuraator Klinger	52	Kaasani tudengi muljeid Derptist 116
K. E. von Baer Tartust ja ülikoolist	55	Tartu tudengikambrid 119
Dr. Bertram ülikooli algusaegadest	57	<i>Burgid</i> ja <i>besenid</i> 121
Kuraator Lieven ja rektor Ewers	62	Tudengite igapäevane leib 123
Üliõpilaste isa Ewers	66	Teekond ülikoolilinna 125
Professorite Instituut Tartu ülikooli juures	68	
Kindlakäeline kuraator kindral Craffström	69	Ülikool ja üliõpilaselu tudengiriigi kõrgperioodil 131
Korpielu kogub jõudu	74	Uus põhikiri 131
Üliõpilaskond kasvab ja organiseerub	74	Uued mehed suurkooli eesotsas 133

Tartu üliõpilasvabariik	137	<i>Pro et contra</i>	196
Lisandub üliõpilasi ja korporatsioone	139	Erinevaid hinnanguid buršielule	196
Eesti Üliõpilaste Selts	141	Korpielu varjuküljed	198
		Jaan Tõnisson buršikommete vastu	200
Rebasest saab värvikandja	144	Korporatsioonid venestamise vastu	204
Korporantide argoost	144		
Rebaseks vastuvõtmine	146	<i>Imperatorski Jurjevski universitet</i>	207
Rebase päev	150	Ülikooli hakatakse venestama	207
W. F. Ostwald oma rebaseajast		Uus põhikiri, uued eeskirjad	209
1870. aastatel	152	Üliõpilaseks vastuvõtmine	212
Rebasteteater	154	Seminaristid Jurjevi universiteedis	215
Värvide andmine	157	Mässumeelsed vene studendid	217
		Kooselumaja Hetzeli uulitsal	218
Korpielu erijooni	159	Üliõpilastubadest 20. aastasaja alguses	221
Paukimine ja duellid	159		
Kommersid – korporatsioonide peod	163	Esimesest revolutsioonist Esimese maailmasõjani	226
Kommerss Kambjas	168	Esimesed naised ülikoolis	226
Tiskre kommerss Tallinnas	172	Kui Tartus tegutses neli kõrgkooli	230
Tudengite talvised meelelahutused	174	Lisandub eesti korporatsioone	232
Komitaat ehk ülikoolilinnast ärasaatmine	178	Korpikorteritest konvendimajadesse	234
		Ülikool Esimese maailmasõja ajal	240
<i>Silentium ad cantum!</i>	181	Peahoone Peetrus meenutab	242
Tartu tudeng ja laul	181		
Millest tudengid laulsid	185		
Joomalaul „Krambambuli”	189	Kui soovite lisateavet...	246
Buršilaulud eesti korpides	192		